

Kontrola hospodárenia s finančnými prostriedkami čerpanými z Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu na realizáciu vybraných projektov

Kontrola bola vykonaná v zmysle plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu SR na rok 2007. Jej účelom bolo preveriť využívanie prostriedkov z Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len „FM EHP“) a Nórskeho finančného mechanizmu (ďalej len „NFM“) a zistiť stav dodržiavania povinností Národného kontaktného bodu SR (ďalej len „NKB“) vyplývajúcich zo základných dokumentov k implementácii finančných mechanizmov za kontrolované obdobie rokov 2005 a 2006.

Kontrolovaným subjektom bol Úrad vlády SR (ďalej len „ÚV SR“), ktorý v zmysle uznesenia vlády SR č. 1002/2004 plnil úlohu NKB pre implementáciu a riadenie obidvoch finančných mechanizmov.

Predmetom kontroly bolo zhodnotiť proces implementácie FM EHP a NFM v SR, preveriť plnenie povinností ÚV SR ako NKB, ktoré mu vyplývali zo základných dokumentov a súvisiacich predpisov, analyzovať čerpanie finančnej pomoci a zhodnotiť finančnú kontrolu a audit schválených projektov.

Slovenská republika vstupom do Európskej únie získala možnosti finančnej podpory z obidvoch mechanizmov vo forme nenávratných grantov na obdobie rokov 2004 až 2009 v celkovej sume 70 329 000 EUR. Využitie grantov a podmienky čerpania boli upravené v základných dokumentoch: Protokole č. 38a k Zmluve o EHP, Dohode medzi Nórsnym kráľovstvom a Európskym spoločenstvom o NFM a v memorandách o implementácii finančných mechanizmov podpísaných so Slovenskou republikou. V zmysle týchto dokumentov je použitie grantov určené na presne vymedzené prioritné oblasti. Hlavným cieľom aktivít podporovaných z FM EHP a NFM je znižovanie ekonomických a sociálnych rozdielov, udržateľnosť projektu po ukončení financovania a jeho prispievanie k trvalo udržateľnému rozvoju.

Kontrolou bolo zistené, že implementácia finančných mechanizmov za obdobie rokov 2005 až 2007 prebehla základnou fázou publicity a informovanosti širokej verejnosti, následne fázou prípravy a vypracovania prvých štyroch výziev na predkladanie žiadostí o grant, pričom všetky výzvy boli schválené Úradom pre finančný mechanizmus v Bruseli (ďalej len „ÚFM“), zverejnením výziev koncom roka 2005, evidenciou, hodnotením a odsúhlasením predložených žiadostí a odporúčaním žiadostí na schválenie ÚFM do Bruselu. Na štyri výzvy bolo podaných celkom 461 žiadostí, z ktorých bolo niekoľko pre nesplnenie podmienok vylúčených a po

vyhodnotení vyhovujúcich žiadostí bolo postúpených na ÚFM s odporúčením na schválenie 45 žiadostí.

Do 31.12.2006 nebola ÚFM v Bruseli schválená ani jedna žiadosť o poskytnutie grantu, preto sa kontrola zamerala na stav vo schvaľovaní žiadostí k 31.03.2007. K uvedenému termínu bolo ÚFM schválených osem žiadostí s celkovým objemom 7 316 891 EUR. Grantová dohoda nebola do 31.03.2007 podpísaná ani k jednej schválenej žiadosti.

K 31.12.2006 boli čerpané len prostriedky z Fondu technickej pomoci pre implementáciu finančných mechanizmov v sume 28 414 EUR. Predmetom finančného plnenia boli výdavky spojené s činnosťou NKB: vyhodnocovanie žiadostí, prekladateľská a tlmočnická činnosť, nájom technických zariadení a pod.

Kontrolou predložených účtovných dokladov bolo zistené, že ÚV SR uzatvoril v dvoch prípadoch dohody o vykonaní prác až po ukončení prác, čím nedodržel ustanovenie § 226 ods. 2 Zákonníka práce.

V rámci finančnej kontroly a auditu bolo zistené, že odbor finančnej kontroly ÚV SR v období rokov 2005 a 2006 nevykonával a ani nemal plánovanú žiadnu kontrolu zameranú na finančné mechanizmy. Vnútorý audítor ÚV SR vykonal koncom roka 2005 jeden vnútorný audit, ktorý bol zameraný na zhodnotenie pripravenosti základných kontrolných mechanizmov potrebných na plynulé a bezproblémové využívanie pomoci.

Výsledky kontroly boli prerokované so štatutárnym zástupcom ÚV SR. Na odstránenie zistených nedostatkov boli prijaté opatrenia, ktorých plnenie bude následne kontrolované.